

**LYSEKILS
KOMMUN**

Socialnämnden

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum: 090102

Förvaltning: Socialförvaltningen

Handläggare: Nina Roos och Christina Persson

Telefon: 0523 - 613338, 613324

E-post: nina.roos@lysekil.se, christina.persson@lysekil.se

YTTRANDE GÄLLANDE SLUTBETÄNKANDE SOU 2008:77, MÖJLIGHET ATT LEVA SOM ANDRA

Dnr: Son 08-403-701

Inledning

Lysekils kommun har av Socialdepartementet valts ut som en av de kommuner som har möjlighet att yttra sig beträffande slutbetänkandet: Möjlighet att leva som andra. Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning, SOU 2008:77. Yttrandet ska vara Socialstyrelsen tillhanda senast 090206.

SAMMANFATTNING / ÖVERGRIPANDE SYNPUNKTER

Det är av stor vikt att LSS-lagstiftningen och rätten till insatser finns kvar för människor med stora och omfattande funktionsnedsättningar. Det vore dock mer önskvärt att alla kommunmedborgares rätt till insatser skulle kunna utredas och verkställas utifrån Socialtjänstlagen.

Slutbetänkandet har inte resulterat i den översyn av LSS som vore önskvärd. Det fokuseras mest på insatsen personlig assistans. De förändringar som föreslås inom personlig assistans påverkar de andra insatserna på många sätt och det vore önskvärt att de andra insatserna i LSS också genomlysas mer noggrant. Skärpningen av reglerna för personlig assistans kommer med sannolikhet också att kräva en utökning och utveckling av andra LSS-insatser t ex boende och personligt utformat boendestöd. Även insatserna avlösarservice, och korttidsvistelse kan komma att öka vilket kommer att öka kommunernas kostnader för verksamheten.

Förslaget att införa regler som stärker barnens ställning i LSS är bra. Det är dock viktigt att förslaget följs av konstruktiva förslag på hur detta skall kunna göras när det gäller handläggning av barnärenden.

I LSS finns möjligheten att begära en individuell plan men kring den enskilde används också begrepp som genomförandeplan och aktivitetsplan. När det gäller planer för den enskilde är det av vikt att antalet planer begränsas så att den enskilde inte upplever att det är planen som är det väsentliga utan den faktiska insatsen.

Den enskildes behov styr kommunernas verkställighet av insatsen vilket innebär ett stort ekonomiskt ansvarstagande för kommunerna. Rättighetslagstiftningen rimmar illa med de ekonomiska balanskraven kommunerna lyder under.

4.5 BARNPERSPEKTIV

Förslaget att införa regler som stärker barnens ställning i LSS är bra. Det är dock viktigt att förslaget följs av konstruktiva förslag på hur detta skall kunna göras när det gäller handläggning av barnärenden. Det behöver utvecklas metoder för att LSS-handläggarna på ett bra sätt skall kunna bedöma barnens behov. Många gånger upplever handläggarna att barnens behov får stå tillbaka eftersom det ofta handlar om att avlasta föräldrarna. För handläggarna kan det finnas en diskrepans mellan föräldrarnas behov av insatser och barnens behov. Det är inte alltid som barnets bästa och föräldrarnas bästa är samma sak och det krävs utvecklade utredningsmetoder för att få stöd när så är fallet.

6.3.6 PERSONLIG ASSISTANS

De skärpta reglerna för personlig assistans kommer att innebära en kostnadsövertäckning till andra kommunala insatser och en begränsning av insatserna inom LSS för den enskilde. Här följer några exempel:

Endast omvårdnadsbehov – personer med beslut om insatsen personlig assistans som långsamt blir sämre i sin sjukdom kommer att ha behov av gruppboenden om insatsen personlig assistans upphör då endast omvårdnadsbehovet kvarstår.

Det innebär en kraftig kvalitetssänkning för den enskilde som också tvingas avsluta en fungerande insats och får mot sin vilja en annan insats t ex gruppboende. Det ökar också kostnaderna för kommunerna som måste utöka antalet gruppboenden då inte insatsen hemtjänst eller personligt utformat boendestöd kommer att vara tillräckligt.

Grundläggande behov

Allt fler personer som bedöms omfattas av personkrets 2 och 3 kommer inte att få rätt till insatsen personlig assistans då insatsen kommer att bedömas mer restriktivt. Då grundläggande behov som förutsätter ingående kunskap om den enskildes funktionsnedsättning tas bort samt grundläggande behov avseende kommunikation kommer att förändras som en del i rätten till personlig assistans kommer färre personer att beviljas personlig assistans. Det kan också innebära att personer som haft rätt till insatsen kommer att fråntas den då de fyller 21 år. Det är oklart i slutbetänkandet vilken insats som då ska tillgodose dessa personers behov. Den enda insats som verkar kvarstå är insatsen gruppboende vilket är en kommunal insats. Även här blir det tydligt att det blir en begränsning i den enskildes möjlighet att leva som andra och en ökad kommunal kostnad.

Verkställighet av insatsen personlig assistans

Försäkringskassan borde använda sig av att fatta interremistiska beslut istället för att kommunen verkställer insatsen inledningsvis. Det skapar en otrygghet för den enskilde i hur det framtida livet kommer att gestalta sig. Det kan framstå som byråkratiskt och krångligt att ha alla dessa kontakter med olika vårdgivare och myndigheter. Beslut enligt 4 kap 1§ SoL bör endast tillämpas vid akut behov av insatser.

7.3 BOENDE

Definitionen av vilken service som ska ingå i bostad för vuxna enligt LSS är dubbeltydig. Det föreslås inledningsvis att insatsen ska innefatta det stöd och den service som personen behöver i sitt boende och för att delta i anordnade aktiviteter såväl i grupp som individuellt. Dessutom föreslås att den enskilde ska kunna beviljas LSS-insatser (förutom personlig assistans) för aktiviteter utanför boendet när den ordinarie servicen inte kan förväntas täcka servicebehovet. Lydelsen i skrivningen gör insatsen svårtolkad i vad som ska ingå och vad som ska sökas andra insatser för. Det vore önskvärt med ett förtydligande av vad som ska ingå i insatsen bostad för vuxna. Det är inte heller rimligt att den enskilde ska söka andra insatser när man beviljats insatsen bostad för vuxna.

7.4 LEDSAGARSERVICE

När insatsen ledsagarservice tas bort i det nya förslaget försvinner också möjlighet att bevilja ledsagning för ungdomar. Ungdomar med funktionsnedsättning saknar ofta kompisar och har sällan initiativförmåga till att komma ut på egen hand. För ungdomar med t.ex. neuropsykiatriska funktionsnedsättningar blir ledsagningen ett sätt att med hjälp av någon annan vuxen än föräldern träna på att komma ut bland andra människor. Önskemålet är därför att låta ledsagning kvarstå som insats. Om tanken med personligt utformat boendestöd är att det ska ersätta ledsagarservice är det på sin plats att påpeka att personligt utformat boendestöd sannolikt kommer att verkställas av en arbetsgrupp med specifik kompetens kring målgruppen. Det blir inte möjligt för den enskilde brukaren att i någon större utsträckning själv kunna välja sin personal. Det är en av fördelarna med insatsen ledsagarservice att brukaren har inflytande över vem som ska verkställa insatsen.

7.4.5 PERSONLIGT UTFORMAT BOENDESTÖD

Den nya insatsen är vagt beskriven. Då insatsen kommer att vara viktig för de som inte har rätt till andra insatser t ex personlig assistans och gruppboende bör den utvecklas och förtydligas mer. I slutbetänkande framkommer att insatsen inte är avsedd för omfattande stödbehov i samband med aktiviteter utanför bostaden eller vid förvärvsarbete eller längre resor. Insatsen ska då kombineras med annat stöd. Vilken typ av stöd det skulle vara är oklart. Det beskrivs att insatsen kan kombineras med hemtjänst. Förslaget verkar inkonsekvent och ger inte den enskilde möjligheten till en samlad och väl utformad insats. Det är oklart vad de personer som blir av med sin personliga assistans och där 40 timmar inte räcker skall ha för insats fortsättningsvis. I de handikappolitiska målen framgår att man ska få möjlighet till ett så normalt liv som möjligt med allt vad det innebär. Det skapar inte insatsen personligt utformat boendestöd förutsättningar för som den är beskriven i slutbetänkandet.

Insatsen boendestöd enligt SoL används ofta i dag till att initialt verka stödjande i kontakter med sysselsättningsverksamhet eller i kontakten med andra verksamheter eller myndigheter. På detta sätt kan boendestödet få igång personer som varit inaktiva en längre tid och verka som en länk i att ta första steget ut från hemmet. Inskränkts insatsen boendestöd till att enbart röra aktiviteter som ligger i hemmiljön finns inte möjligheten till att utveckla ett självständigt liv med stöd.

Personligt utformat boendestöd föreslås kunna beviljas även då den enskilde har beslut om boende. I vilka situationer som man skall kunna få personligt utformat boendestöd vid boende i gruppboende anges inte i betänkandet. Förslaget är märkligt eftersom man skall få sina behov tillgodosedda genom personalen i boendet. Enligt förslaget kan boendestöd heller inte beviljas vid återkommande aktiviteter och resor utanför bostaden och därför faller tanken med att kunna jämställa det med dagens ledsagarservice. Finns inte ledsagarservicen kvar som insats så kommer det att bli svårt för personer på gruppboende att komma iväg på en kortare eller längre resa.

Insatsen personligt utformat boendestöd beskrivs ur ett vuxenperspektiv. Om insatserna ledsagarservice och personlig assistans tas bort och begränsas finns risk att det blir svårt för barn och ungdomar att få en adekvat insats utifrån sina behov.

7.5 DAGLIG VERKSAMHET

I betänkandet föreslås att personer endast kan beviljas daglig verksamhet då de beviljats sjuk eller aktivitetsersättning från försäkringskassan. Det finns en risk att det då blir försäkringskassans beslut som blir avgörande för om en person kan beviljas daglig verksamhet. Indirekt blir det alltså försäkringskassan som beslutar om daglig verksamhet. Försäkringskassan är allt mer restriktiv i sina beslut om sjuk och aktivitetsersättning vilket

innebär att ett flertal personer kommer att hamna utanför både arbetsmarknad och daglig verksamhet. Det förekommer att försäkringskassan avslår aktivitetsersättning trots att arbetsförmedlingen redan bedömt att personen inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande. Detta kan leda till ett utanförskap om den enskilde inte beviljas daglig verksamhet.

Allt fler personer söker insatsen daglig verksamhet då arbetsmarknaden hårdnar. Ökningen består främst av personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Det är komplext att verkställa insatsen daglig verksamhet för målgruppen. Det ställer höga krav på verksamhetens utformning så att den enskilde kan erbjudas meningsfull och stimulerande verksamhet. Personalens kompetens behöver utvecklas och stärkas och det finns behov av stöd och handledning för att personalen ska klara sitt uppdrag. För att kunna tillgodose målgruppens behov kommer sannolikt kommunernas kostnader att öka avsevärt.

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att som yttrande till Socialdepartementet översända redovisad tjänsteskrivelse

SOCIALFÖRVALTNINGEN 090102

Agneta Essén
Socialchef

Nina Roos
avd.chef LSS / psykiatri

Christina Persson
LSS-handläggare